

Játékosság hangszereken

DZSESSZFESTIVÁL DEBRECENBEN

A meleg nyártól is fesztelenebb, oldott légkör meg a külhoniaknak kissé szokatlan, kedélyes magyar mentalitás kitűnő háttér és alap a legjobb értelemben vett játékossághoz, ami a dzsessz lényege – mérlegelte magában a XVII. debreceni dzsessznapokat Bernt Noglik, az NDK-ban élő szakíró, angol, svájci és nyugat-németországi szaklapok és rádióműsorok munkatársa a fesztivál zárásakor.

Trio Stendhal, Makám, Trance Balance és Rákfogó, NDK-beli magyar, és észt-magyar dzsesszműhely, dixielandzenekarok, Anette Lowman és Abdullah Ibrahim, Johannes Bauer és Jan Garbarek. Binder Károly és Szabados György – az épp csak szemelgető felsorolás gazdag stílusválasztékot sejtet. Az egyetemváros a tavalyi elvetélt, késő őszi időpont helyett, ismét a nyár közepén, július 21–24. között fogadta a jórészt hátizsákos-hálózsákos fiatalokból álló közönséget. A lassú folyású, tempós civiséletben szokatlan tömegű, lezser tizen-, huszonevesek nagyon élvezték az élőmuzsikát (legyen az népzene, dzsessz). A fesztivál után természetesen mindenki szá-

mol: mit láthatott, mit kínáltak neki. Nagynevű külföldi művészeket és együtteseket nem sokat; a magyarok közül ugyan sokan képviseltették magukat, de nem mindegyik játszott a nemzetközi rendezvénynek megfelelő színvonalon... Habár most a külföldiek sem kápráztatták el igazán az egyébként minden kis játékért hálás közönséget.

Vegyes, egyenetlen színvonalú, néha túlzottan populáris, máskor túllontúl csak vájt fülűeknek szóló – mondták sokan. Abdullah Ibrahim – azaz Dollar Brand, a legendás dzsesszzenegorista – fellépése nem forrósította át a fiatal közönséget. Hídegen fogadták a klasszikus dzsesszzenegoristát, nem éreztek benne életet. Szombaton este viszont több mint két és fél ezren várták a városi sportcsarnokban Jan Garbareket és kvartettjét. Sokan emlékeztek a norvég szaxofonos eddigi fellépéseire ugyanitt – legutóbb Lakshmirayana Shankarral, az indiai hegedűssel. Várakozásuk éjjelig tartott – addig Szabados György és az általa vezetett MAKUZ zenekar, valamint két észt-magyar műhelyformáció játszott; a MAKUZ szabad zenét, ami csak távolról tart rokonságot a dzsessz „free” (szabad) irányzatával, de a kivételes képességű zenészekből álló tár-

Jan Garbarek (fuvola)
OLÁH TIBOR (MTI) FELVÉTELEI

sulat, az eruditív, hatalmas ívekben, finom szólókban és vad tuttikban fel-felzengő zene óriási sikert aratott. Az erre az alkalomra szerzett új Szabadosmű, a *Beavatás* mesterszalagra került az elmúlt napokban a Magyar Rádió stúdiójában, és a szombati előadáson is.

Jan Garbarek szoprán szaxofonja majdnem lemezminőségben szólalt meg – és a közönség kirobbanó tapsal, kiabálással hálálta meg a neves vendég jelenlétét. Az Európa legjobb szaxofonosának tartott művész meg is tett mindent, hogy kiszolgálja hallgatóit – fülbemászó dallamokkal, Garbarek-slá-gerekkel. Az *Eventyr* című le-

mez hangvétele, a zenei komolyság, a mélység már messze van... Helyette közkeletű, népszerűsége törekvő, fülbemászó táncdallamokat játszott. Rainer Brüninghaus gusztusos akkordokat fogott a szintetizátoron; a brazil Nana Vasconcelos halatlanul finom ritmusérzékkel dobolt, csörgött, zörgött – a játékra vágyó közönség persze elsősorban azt értékelte, hogy ütemesen a mikrofonba lihegett és suttogott; Eberhard Weber elmélyülten csellózott, akkordozott elektromos bőgőjén, de mégis kevesebbet mutatott ma-

Nana Vasconcelos
(ritmushangszerek)

gából, hangszeréből, mint régebben.

Binder Károly játékát, ritmikai bolondozásait a zongorán – dobolt a fedelén, preparált és normális hangszeren egyszerre is játszott – élvezettel vette a közönség vasárnap este, a fesztivál utolsó napján a Kölcsey Művelődési Központ színháztermében. Programját – mely nem volt híjával találékony, inspiratív zenélésnek sem – a Trance Balance, Másik János együttese követte. Az ütős szekció – Baló István, Magyar Péter és Román Péter – nagy erővel, kitartással adta a vaderős táncritmust az alig modulált, arabos hangzású dallamok alá. Zenéjük sokaknak még idegenül hangzott.

Az alig felére apadt közönség előtt utolsóként kellett zongoráznia Szabados Györgynek. (A rendezők kérésére vállalta el a fellépést, miután az aznap esti programból kiesett az argentinai El Umbral együttes és Kőszegi Imre Dream Drum csoportja is.)

Az első leütött hangnál érezte, hogy nem tesz engedményt a kedvezőtlen körülményeknek. Hatalmas erejű, rendkívül intenzív játéka szinte oda-szögezte hallgatóit a székhöz. Amikor az utolsó hangok – a síkság felett átszálló, távoli harang-, kolomp- és csengőszó – is elhaltak, a tág terű szabadság érzete maradt megrendült hallgatóiban.

A debreceni dzsessznapok sikeréhez nagyban hozzájárult ez alkalommal az Interkoncert. A Magyar Rádió és a Kölcsey Művelődési Központ mellett harmadik, immár egyenrangú partnerként vesz részt a fesztivál rendezésében. Az Interkoncert rendezte az I. dzsesszinterfórumot is. Külföldi menedzserket és szakírókat vittek el Debrecenbe, hogy a magyar művészeket, együtteseket figyelmükbe ajánlják.

SZILÁGYI GÁBOR

Szabados György (zongora)
SZEKERES TIBOR FELVÉTELE

